

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО: 30.10.2017

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредности
	3693		

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације

Одлукама Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу, број 2612/13.2 од 11.09.2017. године, и Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, број IV-02-938/15 од 11.10.2017. године, формирана је Комисија за писање Извештаја о оцени научне заснованости теме докторске дисертације под називом **"Положај малолетних лица у Међународном кривичном праву"** и испуњености услова кандидата **Вишње Ранђеловић** и предложеног ментора, **др Снежане Соковић**, редовног професора Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, за ужу кривичноправну научну област, у саставу: **др Божидар Бановић**, редовни професор, Факултет за безбедност, Универзитет у Београду, ужа кривичноправна научна област, **др Станко Бејатовић**, редовни професор, Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу, ужа кривичноправна научна област, и **др Бранислав Симоновић**, редовни професор, Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу, ужа кривичноправна научна област.

Пошто је размотрила пријаву теме докторске дисертације коју је кандидаткиња поднела, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографија и преглед научно-истраживачког рада кандидаткиње

Вишња Ранђеловић је рођена 07.05.1986. године у Крагујевцу, где је завршила основну школу и Прву крагујевачку гимназију са одличним успехом. Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу 2010. године са просечном оценом

9,87 (и просечном оценом 10,00 на предметима из уже кривичноправне научне области). Током основних студија награђивана је бројним стипендијама, као што су стипендија Града Крагујевца, Министарства просвете, Министарства омладине и спорта - Фонда за младе таленте. Студент је треће године докторских студија кривичноправног смера на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, положила је све предвиђене испите са претходне две године студија са просечном оценом 9,60 и испунила остале обавезе из студијског програма.

Похађала је бројне курсеве и семинаре из области права, у земљи и иностранству. У марту 2013. године је положила правосудни испит са одликом.

Од јануара 2011. године до октобра 2012. године је била запослена у својству судског приправника у Вишем суду у Крагујевцу, и током тог периода је пет месеци провела на обављању стручне праксе у Међународном трибуналу за бившу Југославију у Хагу. Од октобра 2012. године до октобра 2014. године је била запослена као сарадник у настави, а од октобра 20104. године до данашњег дана као асистент на ужој кривичноправној научној области на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу.

Одлично говори енглески језик, завршила је неколико курсева у школи језика "Албион" у Крагујевцу и положила IELTS тест у „British Council“ у Београду. Служи се француским и немачким језиком. Одлично познаје рад на рачунару и користи *Microsoft Office* пакет (*Word, Excel, Power Point, Internet Explorer*).

Поред испуњења свих обавеза на докторским студијама, кандидаткиња је објавила и следеће радове:

МИЛЕКИЋ, В., *Фејсбук, приватност и криминалитет: међусобна повезаност, условљеност и друштвена реакција*, Социјална мисао, год. 20, бр. 4, 2013, стр. 167-180.

- **M52**

ТУРАЊАНИН, В., МИЛЕКИЋ, В., *Основни облик кривичног дела насилничког понашања на спортским приредбама или јавном скупу кроз судску праксу*, Гласник права, год. 4, бр. 3, 2013, стр. 54-70. - **некатегорисан часопис**

МИЛЕКИЋ, В., ТУРАЊАНИН, В., *Одређивање притвора за кривична дела злоупотребе опојних дрога кроз праксу судова у Србији и Босни и Херцеговини*, Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова Правног факултета у Нишу, књ. 3, 2013, стр. 479-495. - **M45**

- TURANJANIN, V., MILEKIĆ, V., *Prikaz regionalne konferencije "Pojednostavljene forme postupanja u krivičnim stvarima - Regionalno krivičnoprocesno zakonodavstvo i iskustva u primeni"*, Revija za kriminologiju i krivično pravo, vol. 51, br. 1, 2013, str. 151-159. - **M53**
- МИЛЕКИЋ, В., *Продужено кривично дело у пракси Републике Србије*, Гласник права, год. 5, бр. 1, 2014, стр. 14-33. - **некатегорисан часопис**
- MILEKIĆ, V., *O pojedinim nedostacima postupka pred Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju*, Međunarodna politika, god. 65, br. 1153-1154, 2014, str. 162-178. - **M52**
- BANOVIĆ, B., RANĐELOVIĆ, V., *Postupak pred međunarodnim krivičnim sudom - korak napred u odnosu na praksu ad hoc tribunala*, Pravni život, knj. 571, br. 9, 2014, str. 631-641. - **M51**
- МИЛЕКИЋ, В., *Појам, облици и правно регулисање насиља над женама у Републици Србији*, Насиље у Србији - узроци, облици, последице и друштвена реакција: зборник радова Криминалистичко-полицијске академије у Београду, том 2, 2014, стр.266-274. - **M63**
- РАНЂЕЛОВИЋ, В., *Облици кривице у кривичном праву Србије и Енглеске*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, књ. 2, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, 2014, стр. 217-231. - **M45**
- PAVIĆEVIĆ, A., RANĐELOVIĆ, V., *When does self - protection end and autocracy begin?*, Researching security: approaches, concepts and policies: conference proceedings, Skoplje: Faculty of Security, vol. 5, 2015, str. 349-361. - **M33**
- БАНОВИЋ, Б., РАНЂЕЛОВИЋ, В., *Основи искључења кривице у кривичном праву Србије и Енглеске*, Култура полиса, год. XII, 2015, посебно изд., стр. 67-78. - **M51**
- РАНЂЕЛОВИЋ, В., *Право на суђење у разумном року у међународном кривичном праву*, Суђење у разумном року и други кривичноправни инструменти адекватности државне реакције на криминалитет: 55 редовно годишње саветовање Удружења, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, 2015, стр. 635-646. - **M33**
- BANOVIĆ, B., RANĐELOVIĆ, V., *Alternative drug courts in the United States - Functioning, scape and limitations*, Tematski zbornik radova međunarodnog značaja: Dani Arčibalda Rajsa - međunarodni naučni skup, Kriminalističko-policijska akademija Beograd, tom 1, 2015, str. 111-118. - **M14**

РАНЂЕЛОВИЋ, В., *Начело опортунитета кривичног гоњења*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, књ. 3, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, 2015, стр. 229-243. - **M45**

БАНОВИЋ, Б., РАНЂЕЛОВИЋ, В., *Начело опортунитета кривичног гоњења и пракса вишег и основног тужилаштва у Крагујевцу*, Култура полиса, год. 13, бр. 29, 2016, стр. 201-212. - **M51**

РАНЂЕЛОВИЋ, В., *Пробањање : појам, карактеристике и предлози de lege ferenda*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, god. 50, br. 1, 2016, str. 233-244. - **M51**

1. Научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације и процена научног доприноса крајњег исхода рада

Кандидаткиња као радни наслов теме докторске дисертације предлаже "Положај малолетних лица у Међународном кривичном праву". У пријави се врло детаљно образлаже предмет истраживања и указује на бројне теоријске дилеме и практичне проблеме који се односе на положај малолетних лица у Међународном кривичном праву.

Кандидаткиња полази од констатације да се малолетна лица јављају као жртве, сведоци, али у све већем броју и као учиниоци међународних кривичних дела. Став међународне заједнице је да су малолетна лица углавном жртве међународних кривичних дела, што има двоструке последице у Међународном кривичном праву. Прва последица се односи на прописивање забране регрутовања лица испод 15 година и забране њиховог коришћења у оружаним сукобима, као једне од радњи кривичног дела ратних злочина. Самим тим, лица млађа од 15 година се сматрају жртвама овог кривичног дела, па не одговарају за кривична дела која су сама починила, док они који су регрутовали лица млађа од 15 година одговарају за наведени ратни злочин регрутовања лица испод 15 година и њиховог коришћења у оружаним сукобима. Остаје отворено питање ко одговара за кривична дела која су учинила лица млађа од 15 година. Иако је у теорији понуђено више одговора и могућих решења овог питања, чињеница је да у пракси међународних кривичних судова изостаје санкционисање за кривична дела почињена од стране малолетних лица. Друга последица се односи на искључење надлежности међународног кривичног правосуђа за особе млађе од 18 година, што значи да пред међународним кривичним судовима неће одговорати ни

лица која су у време извршења кривичног дела била старости између 15 и 18 година, тј. која се не сматрају жртвама ратног злочина регрутовања лица млађег од 15 година и његовог коришћења у оружаним сукобима. Кандидаткиња закључује да Међународно кривично право не препознаје малолетне учиниоце међународних кривичних дела и поставља питање да ли овакву праксу треба изменити имајући у виду да се управо малолетна лица у пракси све чешће јављају као учиниоци међународних кривичних дела.

Затим су, са једне стране, истакнути разлози који говоре против одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву, као што су став међународне заједнице да малолетна лица треба, пре свега, посматрати као жртве кривичних дела која се врше током оружаних сукоба и других ситуација које су у надлежности међународног правосуђа; недостатак одговарајућег капацитета за успостављање кривичне одговорности малолетних лица, који се односи на недостатак адекватног степена свести и воље; могућност примене појединих основа искључења међународног кривичног дела које познаје Међународно кривично право. Са друге стране, изнети су аргументи који говоре у прилог успостављања одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву, међу којима је основни аргумент да разлози за искључење надлежности међународних кривичних судова над малолетним учиниоцима кривичних дела нису били суштинске, већ практичне природе, а односе се на немогућност постизања сагласности у погледу старосне границе кривичне одговорности, с обзиром на различите старосне границе које постоје у различитим државама, и чињеницу да процена зрелости малолетног лица укључује и специфичан културолошки контекст и окружење у коме је лице одрасло, што се опет разликује од једне државе до друге. Следећи аргументи су чињеница да већина националних законодавастава предвиђа одговорност малолетних лица за кривична дела; да су државе ратификовањем Статута сталног Међународног кривичног суда преузеле обавезу да гоне све одговорне за међународна кривична дела, па ако имају развијено малолетничко правосуђе, морају да гоне и малолетна лица; да у актима донетим на међународном нивоу ниједном одредбом није забрањено кривично гоњење малолетних учинилаца кривичних дела; да је успостављање кривичне одговорности малолетних лица у складу са циљевима међународног кривичног правосуђа.

Кандидаткиња наводи да, иако нема сметњи да се пред националним судовима суди малолетним учиниоцима међународних кривичних дела, до оваквих поступака пред националним судовима не долази из различитих разлога, због чега по правилу

изостаје санкционисање ових лица. Оваква ситуација за последицу има све чешће ангажовање малолетних лица у оружаном сукобима и другим ситуацијама које су у надлежности међународног кривичног правосуђа, како би извршила нека од најтежих кривичних дела, јер се рачуна на то да по правилу изостаје кривичноправна реакција и на националном и на међународном нивоу.

Несумњиво је да би се Међународно кривично право суочило са бројним проблемима ако би дошло до увођења кривичне одговорности малолетних лица за међународна кривична дела. То је донекле и разумљиво јер се и национална законодавства суочавају са бројним проблемима у погледу кривичноправног положаја малолетних лица, а у Међународном кривичном праву њихов положај постаје још сложенији имајући у виду да се ради о грани права која је још увек у настајању и постоји доста нерегулисаних питања, а природа међународних кривичних дела укључује контекст оружаног сукоба, чије разумевање чини још сложенијим утврђивање кривичне одговорности малолетних лица.

Предмет истраживања, наводи кандидаткиња, биће научно обрађен кроз следећу оквирну структуру излагања:

Увод

Први део

Међународно кривично право и малолетна лица

1. Савремене карактеристике Међународног кривичног права
 - 1.1. Појам и основне карактеристике Међународног кривичног права
 - 1.2. Извори Међународног кривичног права
 - 1.3. Циљеви Међународног кривичног права
 - 1.4. Међународно кривично право *vs.* национално кривично право
2. Кривичноправни статус малолетних лица
 - 2.1. Појам и старосне границе малолетних лица
 - 2.1.1. Појам малолетних лица према међународним актима и смернице за одређивање старосне границе малолетних лица
 - 2.1.2. Старосне границе малолетних лица у појединим националним законодавствима
 - 2.2. Карактеристике малолетства
 - 2.3. Криминолошке карактеристике малолетних учинилаца кривичних дела

2.4. Посебан кривичноправни положај малолетних лица

2.4.1. Модели регулисања кривичноправног положаја малолетних лица

2.4.2. Органи надлежни у поступку према малолетном лицу

2.4.3. Кривичне санкције и алтернативне мере које се могу изрећи малолетним лицима

2.4.4. Диверзиони модели поступања

3. Проблеми кривичноправног статуса малолетних лица у Међународном кривичном праву

Други део

Малолетна лица и међународна кривична дела

1. Појам и врсте међународних кривичних дела

2. Етиолошко-феноменолошка димензија

2.1. Етиологија укључивања малолетних лица у оружане снаге и групе

2.2. Феноменолошка димензија - начини укључивања малолетних лица у оружане снаге и групе и облици њиховог учешћа у оружаним сукобима и другим ситуацијама које су у надлежности међународних кривичних судова

3. Релевантни статистички подаци

Трећи део

Међународни стандарди регулисања кривичноправног статуса малолетних лица

1. Акти у области Међународног кривичног права

1.1. Статут сталног Међународног кривичног суда

1.2. Статути *ad hoc* међународних кривичних судова

2. Општи међународни стандарди регулисања кривичноправног положаја малолетних лица

2.1. Акти Организације Уједињених Нација

2.2. Акти Савета Европе

2.3. Акти Европске Уније

3. Акти у области Међународног хуманитарног права

Четврти део

Малолетна лица као учиниоци међународних кривичних дела

1. Искључење надлежности међународних кривичних судова над малолетним учиниоцима међународних кривичних дела

1.1. Статут сталног Међународног кривичног суда

1.2. Статути *ad hoc* међународних кривичних судова

2. Разлози који говоре против успостављања кривичне одговорности малолетних лица за међународна кривична дела
3. Разлози који говоре у прилог успостављања кривичне одговорности малолетних лица за међународна кривична дела
4. Елементи успостављања кривичне одговорности малолетних лица за међународна кривична дела
 - 4.1. Дефинисање старосне границе
 - 4.2. Критеријуми процене зрелости малолетног лица
 - 4.3. Критеријуми који се односе на специфичан контекст у коме се међународна кривична дела врше
5. Основи искључења кривичне одговорности који се могу применити на малолетне учиниоце међународних кривичних дела

Пети део

Процедурална питања утврђивања кривичне одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву

1. Кривични поступак пред међународним судовима
 - 1.1. Карактеристике поступка
 - 1.2. Врсте санкција и мера које се могу изрећи
 - 1.3. Поступак извршења
2. Кривични поступак пред националним судовима
 - 2.1. Надлежност суда
 - 2.2. Карактеристике поступка
 - 2.3. Врсте санкција и мера које се могу изрећи
 - 2.4. Поступак извршења
3. Диверзионни модели поступања
4. Ресторативна правда и мере које она подразумева

Шести део

Кривичноправна заштита малолетних лица у Међународном кривичном праву

1. Малолетна лица као жртве међународних кривичних дела
 - 1.1. Међународна кривична дела код којих је малолетство елемент бића кривичног дела
 - 1.1.1. Забрана регрутовања и коришћења лица млађег од 15 година у оружаним сукобима као једна од радњи ратних злочина

- 1.1.2. Принудно премештање деце из једне групе у другу као једна од радњи геноцида
- 1.2. Међународна кривична дела чијим извршењем су малолетна лица више погођена од других жртава
 - 1.2.1. Сексуално насиље
 - 1.2.2. Намерно усмеравање напада на школе и друге цивилне објекте и хуманитарне објекте
- 1.3. Положај малолетних лица као жртава у Међународном кривичном праву
 - 1.3.1. Статут сталног Међународног кривичног суда
 - 1.3.2. Статути *ad hoc* међународних кривичних судова
- 1.4. Међународни стандарди кривичноправне заштите малолетних лица као жртава
- 1.5. Репарација малолетним жртвама међународних кривичних дела
- 2. Малолетна лица као сведоци у Међународном кривичном праву
 - 2.1. Положај малолетних лица као сведока у Међународном кривичном праву
 - 2.1. Статут сталног Међународног кривичног суда
 - 2.2. Статути *ad hoc* међународних кривичних судова
 - 2.2. Међународни стандарди регулисања положаја малолетних лица као сведока

Седми део

Студија случаја Доминик Онгвен

Закључак

Литература

Кандидаткиња затим излаже циљеве рада. *Први циљ* рада јесте да се, путем приказивања основних карактеристика Међународног кривичног права, као гране права која је још увек у настајању и која има доста концептуалних и практичних дилема, и специфичности положаја малолетних лица у кривичном праву, укаже на комплексност положаја малолетних лица у Међународном кривичном праву, посебно на комплексност отварања проблема одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву. Из овако одређеног почетног циља произлазе и остали циљеви рада. Ако се утврди да је потребно установити одговорност малолетних лица у Међународном кривичном праву, *други циљ* рада јесте да се даље утврди да ли су међународни стандарди регулисања кривичноправног статуса малолетних лица, који су од значаја за национална законодавства, одговарајући и на међународном нивоу, или

проблем захтева доградњу постојећих или утврђивање нових стандарда. *Трећи циљ* рада јесте указивање на етиолошко-феноменолошки аспект односа малолетних лица и оружаних сукоба и других ситуација које су у надлежности међународног кривичног правосуђа, што обухвата утврђивање начина и разлога учешћа малолетних лица у њима, ради издвајања три својства у којима малолетна лица могу да се појаве том приликом: као жртве, као сведоци и као учиниоци међународних кривичних дела. Следствено, следећи циљеви рада јесу да се, путем детаљне анализе легислативних решења у Међународном кривичном праву, теоријских ставова и судске праксе, прикаже материјалноправи и процесноправни положај малолетних лица у сваком од ова три својства. Из овога произлази да је *четврти циљ* рада одређивање положаја малолетних учинилаца међународних кривичних дела у Међународном кривичном праву. Поступно посматрано, ово подразумева указивање на чињеницу да Међународно кривично право практично не препознаје ову категорију учинилаца, што у крајњем исходу за последицу има оснаживање културе некажњавања, одређивање разлога који говоре против и разлога који говоре у прилог успостављања одговорности малолетних учинилаца у Међународном кривичном праву, разматрање услова за успостављање њихове одговорности, као и адекватног процедуралног оквира утврђивања одговорности, адекватних санкција и поступка њиховог извршења. Коначно, у погледу малолетних лица као жртава међународних кривичних дела и сведока, *пети циљ* рада јесте да се утврди у којој мери су међународни стандарди инкорпорирани у статуте међународних кривичних судова, да ли су ти стандарди довољни или је потребно утврдити нове који би били прилагођени примени на међународном нивоу, како у пракси ових судова функционише кривичноправна заштита малолетних лица, као и да изнесемо предлоге за подизање нивоа кривичноправне заштите формулисањем нових стандарда за међународни ниво.

Научно објашњење положаја малолетних лица у Међународном кривичном праву, наводи кандидаткиња, биће засновано на одређеним хипотезама, од којих једна има карактер опште, а четири имају карактер посебних.

Општа хипотеза је:

У Међународном кривичном праву постоји потреба за успостављањем кривичне одговорности малолетних лица пред међународним кривичним судовима, имајући у виду да их Међународно кривично право не препознаје, а ова лица се све чешће

јављају као учиниоци међународних кривичних дела, за која не одговарају ни на међународном ни на националном нивоу.

Посебне хипотезе су следеће:

1. Биопсихичке специфичности малолетства и контекст међународних кривичних дела захтевају посебно дефинисан статус малолетних лица у Међународном кривичном праву, као што је и у националним законодавствима.
2. Приликом дефинисања елемената кривичноправног статуса малолетних учинилаца међународних кривичних дела у контексту међународних кривичних судова, потребно је узети у разматрање следеће: старосну границу малолетства, критеријуме процене зрелости малолетног лица и критеријуме који се односе на специфичан контекст у коме се међународна кривична дела врше.
3. Могући процедурални оквири утврђивања кривичне одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву су: кривични поступак пред међународним судом, кривични поступак пред националним судом, диверزيونи модели поступања, мере које подразумева ресторативна правда, или комбинација неких од ових процедуралних оквира, уз уважавање чињенице да сваки од њих има одређене предности и недостатке.
4. У Међународном кривичном праву постоји потреба за детаљнијим регулисањем стандарда кривичноправне заштите малолетних лица.

Кандидаткиња даље наводи да ће, с обзиром на сложеност проблематике и ради проучавања са једне стране, теоријских ставова о положају малолетних лица у Међународном кривичном праву и, са друге стране, одлука међународних кривичних судова ради процене одрживости теоријских ставова, приликом реализације постављеног циља истраживања, бити коришћене одговарајуће научне методе. *Историјски метод* ће бити коришћен приликом приказивања основних карактеристика Међународног кривичног права, имајући у виду да је у питању грана права која је у настајању, која се још увек развија, али и мења, као и приликом излагања о кривичноправном положају малолетних лица, ради разумевања потребе за њиховим посебним статусом у кривичном праву. *Социолошки метод*, ће бити коришћен за разумевање разлога укључивања малолетних лица у оружане сукобе, околности због којих малолетна лица све чешће врше међународна кривична дела, али и околности које доводе до тога да се у неким друштвеним заједницама малолетна лица у много

већем броју користе за директно или индиректно учешће у оружаним сукобима, у односу на друге друштвене заједнице. Како је положај малолетних лица на међународном нивоу регулисан бројним међународним актима, применом *нормативно-догматског метода* ће бити анализирани све релевантне норме које се односе на поменута својства у којима малолетна лица могу да се појаве у Међународном кривичном праву, тј. као жртве, као сведоци и као учиниоци међународних кривичних дела. Овај метод ће бити најзначајнији приликом анализе материјалноправних и процесноправних одредаба статута међународних кривичних судова, као најважнијих аката у области Међународног кривичног права. Такође, овај метод подразумева и коришћење *језичког и логичког тумачење*, као и *систематско тумачење* правних аката. *Анализа садржаја* ће бити коришћена приликом истраживања одлука међународних кривичних судова и теоријских ставова домаћих и страних аутора који се односе на материјалноправни и процесноправни положај малолетних лица у Међународном кривичном праву, ради рашчлањивања и издвајања релевантних података, а затим њиховог груписања у одговарајуће целине, како би се утврдило колико су функционални теоријски модели који се примењују у пракси. Анализа садржаја подразумева и коришћење основних логичких метода, као што су методе *индукције* и *дедукције*. *Компаративни метод* ће бити примењен ради приказивања старосних граница за успостављање кривичне одговорности које су прихваћене у разним националним законодавствима, као и приликом излагања процедуралних оквира утврђивања кривичне одговорности малолетних учинилаца у националним законодавствима, као и санкција и мера које им се могу изрећи. У обради и класификацији одређених података, пре свега оних садржаних у извештајима међународних организација и органа о малолетним лицима и међународним кривичним делима, биће употребљен *статистички метод* ради утврђивања одређених квантитативних параметара, као што су учесталост директног или индиректног учешћа малолетних лица у оружаним сукобима, бројност малолетних жртава оружаних сукоба, чињеница у којој се мери малолетна лица појављују као сведоци пред међународним кривичним судовима, а затим и указивања на одређена квалитативна обележја односа између малолетних лица и вршења међународних кривичних дела. *Извори података* које ће кандидаткиња користити обухватају литературу, односно радове домаћих и страних аутора који се односе на предмет истраживања, затим судске одлуке међународних кривичних судова, као и статистичке евиденције садржане у документима међународних кривичних судова и актима разних међународних органа и

организација (извештаји Генералног секретара Уједињених нација, УНИЦЕФ-а, Amnesty International-а и других). Ови извори ће бити коришћени комбиновано и комплементарно, да би се сагледали сви аспекти предмета истраживања и уочиле све концептуалне и практичне дилеме. *Метод студије случаја*, који представља емпиријско испитивање свих аспеката појединачног случаја или групе случајева унутар њиховог стварног, животног контекста, ће бити примењен на квалитативне и квантитативне податке садржане у судским одлукама и другим актима донетим у *предмету Онгвен* пред Међународним кривичним судом, ради провере применљивости свих теоријских ставова о положају малолетних лица у Међународном кривичном праву у пракси. На крају, биће коришћен *аксиолошки метод* за оцену постојећих нормативних решења која се односе на положај малолетних лица у Међународном кривичном праву, а све у циљу њиховог вредновања и давања предлога *de lege ferenda*.

Кандидаткиња врло детаљно образлаже предмет истраживања и оквирну структуру рада, и указује на сва проблемска питања која се јављају у вези са предметом истраживања, уз анализу теоријских ставова и практичних искустава. Јасно дефинише циљеве и хипотезе истраживања и одређује одговарајуће методе и изворе података које ће користити приликом свог научно-истраживачког рада. Наведена литература обухвата како научне радове који су у вези са темом истраживања, тако и међународне акте и одлуке међународних судова. Све ово указује да је у питању адекватан научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације.

Очекивани научни допринос крајњег исхода рада би се првенствено огледао у томе што би се једним свеобухватним истраживањем положаја малолетних лица у Међународном кривичном праву, попунила празнина у нашој кривичноправној науци када је у питању ова тема. На основу анализе досадашње праксе непостојања одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву за извршена међународна кривична дела, као и теоријских ставова о том питању, очекивани допринос би обухватио и одређивање елемената успостављања кривичне одговорности малолетних лица за међународна кривична дела и предлагање адекватног процедуралног оквира утврђивања кривичне одговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву. Затим, научни допринос крајњег исхода рада би се огледао и у утврђивању да ли су међународни стандарди регулисања кривичноправног положаја малолетних лица, који су намењени примени у националним законодавствима, довољни и за регулисање њиховог положаја у Међународном

кривичном праву, или их је потребно допунити или утврдити нове стандарде за међународни ниво.

2. Мера у којој образложење предмета, метода и циља уверљиво упућује да је предложена тема од значаја за развој науке

Из образложења предмета и циља истраживања је очито да постоје бројне теоријске дилеме и практични проблеми који се односе на положај малолетних лица у Међународном кривичном праву, па самим тим има и више разлога који говоре у прилог значаја теме за научно истраживање и за развој науке. Избор овог истраживања оправдава чињеница да на подручју Републике Србије постоји само један обимнији рад и свега неколико краћих радова чија је тема положај малолетних лица у међународном праву. Међутим, ови радови су углавном из области Међународног хуманитарног права. У одговарајућој литератури у Републици Србији проблем положаја малолетних лица није разматран са аспекта Међународног кривичног права. С обзиром на то да Србија има развијен систем малолетничког кривичног правосуђа, да је потписница Статута сталног Међународног кривичног суда и да је ратификовала бројне међународне акте који садрже стандарде регулисања кривичноправног положаја малолетних лица, наведено истраживање би значајно допринело отварању бројних теоријских питања и даљем усавршавању теоријских ставова о кривичноправном положају малолетних лица, као и развијању међународних стандарда регулисања кривичноправног положаја малолетних лица и система кривичног права. Значај теме додатно наглашава и чињеница да у Републици Србији постоје Тужилаштво и одељења за ратне злочине, који нису део међународног, већ националног правосуђа, али у свом раду примењују, поред унутрашњих прописа, и међународне акте (међународне конвенције, међународне уговоре и прописе Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију). Ове околности, као и чињеница да се малолетна лица све чешће јављају као учиниоци веома тешких међународних кривичних дела, а врло често и као жртве оружаних сукоба, а самим тим и као могући сведоци пред међународним судовима, говоре у прилог теоријске и практичне актуелности проблематике. Наиме, кривичноправни положај малолетних лица у Међународном кривичном праву представља релативно нову област у међународном праву, која, иако се брзо развија, још увек има доста нерегулисаних или недовољно регулисаних питања, што пружа могућности за давање предлога за њихово решавање. Следствено, теоријско тумачење

међународних аката и доктринарних ставова који се односе на предложену тему, као и анализа бројних спорних питања која се у вези са предложеном темом јављају, а ради постизања утврђених циљева уз коришћење наведених метода, упућују да је предложена тема од значаја за развој науке. Посебну пажњу заслужује чињеница да се у подлози расправе планира детаљна анализа свих релевантних одлука међународног кривичног правосуђа.

3. Образложење теме за израду докторске дисертације омогућава закључак да је у питању оригинална идеја или оригинални начин анализирања проблема

На основу образложења теме и плана дисертације може се закључити да динамика међународних односа за последицу има брз развој Међународног кривичног права, који укључује не само установљење нових института и проналажење нових решења, већ и стално преиспитивање постојећих института и решења и њихово модификовање. Како је једна од промена у међународним односима све чешће вршење међународних кривичних дела од стране малолетних лица, кандидаткиња наводи да би у даљем развоју Међународног кривичног права требало преиспитати искљученост надлежности међународног кривичног правосуђа над малолетним учиниоцима међународних кривичних дела. Кандидаткиња сматра да досадашњу праксу неодговорности малолетних лица у Међународном кривичном праву треба изменити и утврдити конкретне елементе успостављања кривичне одговорности малолетних лица за међународна кривична дела, као и адекватан процедурални оквир утврђивања њихове одговорности. На овај начин се проблему одговорности малолетних лица за међународна кривична дела приступа из једног новог угла, имајући у виду да је до сада у теорији Међународног кривичног права углавном заступан став да су малолетна лица жртве кривичног дела забране регрутовања и коришћења лица испод 15 година у оружаним сукобима и жртве оружаних сукоба уопште, па чак и онда када она сама врше кривична дела. Из предложеног плана дисертације произлази да ће предмет анализе бити и малолетна лица када се јављају не само као учиниоци, већ и као жртве и сведоци међународних кривичних дела, односно кривичноправна заштита малолетних лица у Међународном кривичном праву. Ово обухвата утврђивање мере у којој су међународни стандарди који регулишу положај малолетних жртава и сведока применљиви у Међународном кривичном праву и да ли постоји потреба за утврђивањем нових стандарда искључиво прилагођених међународном нивоу. Такође,

истраживање ће обухватити и студију случаја кроз коју ће бити проверени теоријски ставови о материјалноправном и процесноправном положају малолетних лица као учинилаца, жртава и сведока међународних кривичних дела у Међународном кривичном праву. Може се закључити да оваква, свеобухватна анализа материјалноправног и процесноправног положаја сва три својства у којима се малолетна лица могу појавити у Међународном кривичном праву, заједно са студијом случаја, представља оригиналну идеју, као и оригинални начин анализирања проблема.

4. Усклађеност дефиниције предмета истраживања, основних појмова, предложене хипотезе, извора података, метода анализе са критеријумима науке уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертације

У образложењу предложене теме докторске дисертације, кандидаткиња на јасан и недвосмислен начин дефинише предмет истраживања, тј. материјалноправни и процесноправни положај сва три својства у којима малолетна лица могу да се јаве у Међународном кривичном праву - као учиниоци, жртве и сведоци међународних кривичних дела. Указано је на бројне теоријске и практичне проблеме који се појављују у вези са предметом истраживања, на основу чега су постављени и јасни циљеви истраживања. Затим су, на основу формулисаних циљева, одређене хипотезе, и то једна општа и четири посебне, а које су све јасне, проверљиве и адекватне предмету истраживања. Приликом проверавања постављених хипотеза, а ради реализације формулисаних циљева истраживања, кандидаткиња ће користити адекватне методе и изворе података, пре свега бројну литературу, односно радове домаћих и страних аутора, затим судске одлуке међународних кривичних судова и акте разних међународних организација и органа. Може се закључити да је у питању један објективан, систематична и доследан приступ предложеном предмету истраживања.

5. Компетентност ментора

Предложени ментор, др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, запослена је на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу од 1984. године, а од 2004. године у звању редовног професора. Наставу изводи у ужој кривичноправној научној области, на следећим наставним предметима и нивоима академских студија: Кривично право, Малолетничко

кривично право, Међународно кривично право (основне академске студије), Криминологија са правом извршења кривичних санкција (мастер академске студије), Малолетничко кривично право - одабране теме, Криминологија са правом извршења кривичних санкција - одабране теме, Кривично право - одабране теме (докторске академске студије).

Комисија издваја следеће одабране референце предложеног ментора, из уже научне области предложене теме докторске дисертације, који су публиковани у последњих десет година и који доказују компетентност ментора сходно чл. 9. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу:

1. SOKOVIĆ, Snežana, BEJATOVIĆ, Stanko. Sodobne ideje o rehabilitaciji obsojencev: razvoj, značilnosti in možnosti. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, ISSN 0034-690X, 2017, god. 68, br. 1, str. 43-52. <http://www.policija.si/index.php/publikacije/88125-rkk-2017-1>. [COBISS.SR-ID 513326000] **M23**
2. SOKOVIĆ, Snežana M., ČVOROVIĆ, Dragana S., TURANJANIN, Veljko M. Cooperation between the public prosecutor and the police in Serbia. *Zbornik radova*, ISSN 0550-2179, 2016, god. 50, br. 3, str. 843-860, doi: [10.5937/zrpffins50-12772](https://doi.org/10.5937/zrpffins50-12772). [COBISS.SR-ID 513299632] **Heinonline**
3. ВУЛИЋ, Тајјана, СОКОВИЋ, Снежана. Извештавање о насиљу над женама у српској штампи - виктимизација жртве. У: KULIĆ, Mišo (ur.), LETIĆ, Marija (ur.). *Наука и евроинтеграције : зборник радова са научног скупа (Пале, 21. мај 2016.)*, (Посебна издања, ISSN 2490-4074, књ. 11, Т. 2). Источно Сарајево: Филозофски факултет Универзитета, 2016, стр. 433-447, илустр., doi: [10.7251/ZRNS1702433V](https://doi.org/10.7251/ZRNS1702433V). [COBISS.SR-ID 513323184] **M14**
4. SOKOVIĆ, Snežana. Absolute Ban on Torture in New Serbian Penal Legislation. У: TOMAŠEK, Michal. *European Law and National Criminal Legislation : sbornik*, (Sbornik, 33). Praha; Ljubljana: Pravnicka fakulta Univerzita Karlova v Praze: Pravna fakulteta Univerza v Ljubljani, 2007, str. 171-193. [COBISS.SR-ID 512084656] **M14**
5. SOKOVIĆ, Snežana. Основне карактеристике извршења кривичних санкција изречених малолетним учиниоцима кривичних дела. У: BEJATOVIĆ, Stanko (ur.). *Међународни научни скуп Кривичноправна питања малолетничке*

- делинквенције, (Београд, 21-22. марта 2008. год.).* Београд: Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу: Култура, 2008, стр. 251-264. [COBISS.SR-ID 512207280] **M31**
6. SOKOVIĆ, Snežana. Условни отпуст - спорна питања и савремена нормативна решења. У: *Нова решења у казненом законодавству Србије и њихова практична примена.* Београд: Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу: Intermex, 2013, стр. 366-379. [COBISS.SR-ID 512919472] **M31**
 7. SOKOVIĆ, Snežana. Малолетници и тешки облици криминалитета. У: BEJATOVIĆ, Stanko (ur.), et al. *Зборник радова.* Бања Лука: Интернационална асоцијација криминалиста: Министарство правде Републике Српске: Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, 2013, стр. 487-502. [COBISS.SR-ID 512884144] **M31**
 8. СОКОВИЋ, Снежана. Стандарди стручности у раду са осуђеним лицима : спречавање тортуре у извршењу кривичних санкција. У: BEJATOVIĆ, Stanko (ur.). *Зборник радова.* Крагујевац: Правни факултет, 2015, стр. 63-79. <http://www.jura.kg.ac.rs/index.php/sr/naslovi.htm>. [COBISS.SR-ID 513193904] **M31**
 9. SOKOVIĆ, Snežana. Наркокриминалитет и кривично-правна реакција. У: *Европске интеграције и казнено законодавство : (Поглавље 23 - норма, пракса и мере хармонизације).* Београд: Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу: Intermex, 2016, стр. 138-147. [COBISS.SR-ID 513235376] **M31**
 10. SOKOVIĆ, Snežana. Uslovni otpust : penološki aspekt. У: *Međunarodni naučni skup Krivične i prekršajne sankcije i mere: izricanje, izvršenje i uslovni otpust*, Palić, 2-3 jun 2016. СТЕВАНОВИЋ, Ивана (ur.), БАТРИЋЕВИЋ, Ана (ur.). *Tematski zbornik radova međunarodnog značaja = Thematic conference proceedings of international significance.* Београд: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja: = Institute of criminological and sociological research, 2016, стр. 387-400. [COBISS.SR-ID 514333873] **M31**
 11. SIMONOVIĆ, Branislav, ĐURĐEVIĆ, Zoran, SOKOVIĆ, Snežana. Test integriteta kao mera suzbijanja korupcije u policiji. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2016, knj. 583, br. 9, стр. 699-711. [COBISS.SR-ID 513268656] **M51**
 12. SOKOVIĆ, Snežana. Penološki pragmatizam u krivično pravnim okvirima : svrha i pravno regulisanje uslovnog otpusta. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2013, knj. 564, br. 10, стр. 33-47. [COBISS.SR-ID 512962224] **M51**

13. SOKOVIĆ, Snežana. Zatvori i kazneni populizam. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2012, knj. 555, br. 9, str. 815-828. [COBISS.SR-ID [512823472](#)] **M51**
14. SOKOVIĆ, Snežana. Nova penologija - karakteristike i perspektive. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2011, knj. 547, br. 9, str. 823-836. [COBISS.SR-ID [512698032](#)] **M51**
15. SOKOVIĆ, Snežana. Vaspitne mere : očekivanja i realni dometi. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2010, knj. 539, br. 9, str. 569-683. [COBISS.SR-ID [512634288](#)] **M51**
16. SOKOVIĆ, Snežana. Veštačenje u krivičnom postupku : razlozi neefikasnosti i dugotrajnosti. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2009, knj. 530, br. 10, str. 483-503. [COBISS.SR-ID [512455600](#)] **M51**
17. SOKOVIĆ, Snežana. Izvršenje zavodskih vaspitnih mera. *Pravni život*, ISSN 0350-0500, 2008, knj. 519, br. 9, str. 787-804. [COBISS.SR-ID [513185468](#)] **M51**

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Након увида у приложену пријаву и на основу чињеница и ставова изнетих у претходним тачкама Извештаја, Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова и кандидата и ментора за израду докторске дисертације доноси следеће

ЗАКЉУЧКЕ

1. Кандидаткиња Вишња Ранђеловић испуњава све услове за пријаву теме докторске дисертације прописане Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Крагујевцу и Статутом Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, с обзиром на то да је положила све испите и испунила све обавезе предвиђене студијским програмом докторских академских студија Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и да је објавила потребан број радова из научне области из које пријављује тему докторске дисертације.
2. Тема докторске дисертације коју је кандидаткиња предложила припада научној области изабраног студијског програма и научној области за коју је Правни факултет Универзитета у Крагујевцу матичан.
3. Предложена тема докторске дисертације је добро формулисана и образложена, од значаја је за развој науке и представља оригиналну идеју, па је из тих разлога подобна за обимнију научну обраду у форми докторске дисертације.
4. Предложени ментор, др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, је бирана за ужу кривичноправну научну област, којој припада предложена тема докторске дисертације, испуњава услове да буде ментор за вођење докторских дисертација у складу са стандардом 9 за акредитацију студијских програма докторских академских студија на високошколским установама, и не води више од 5 доктората истовремено.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова и кандидата и ментора за израду докторске дисертације

упућује Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу

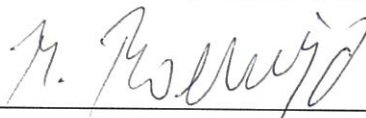
ПРЕДЛОГ

Да донесе одлуку којом се кандидаткињи Вишњи Ранђеловић одобрава израда докторске дисертације под називом "Положај малолетних лица у Међународном кривичном праву".

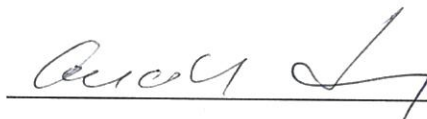
Комисија прихвата предлог кандидаткиње и за ментора предлаже др Снежану Соковић, редовног професора за ужу кривичноправну научну област на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу.

Крагујевац, 30.10.2017. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Божидар Бановић, редовни професор,
Факултет за безбедност, Универзитет у
Београду, ужа кривичноправна научна
област

Др Станко Бејатовић, редовни професор,
Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу,
ужа кривичноправна научна област

Др Бранислав Симоновић, редовни
професор, Правни факултет, Универзитет у
Крагујевцу, ужа кривичноправна научна
област

Универзитет у Крагујевцу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Број: 3693/4
06.11.2017. године

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу чл. 87. Статута Правног факултета у Крагујевцу, а по указаној потреби, донео је 06.11.2017. године,

РЕШЕЊЕ

Ставља се на увид јавности Извештај Комисије о оцени научне заснованости теме докторске дисертације

"Положај малолетних лица у Међународном кривичном праву"

и испуњености услова за израду докторске дисертације кандидата Вишње Ранђеловић, објављивањем на интернет страници Правног факултета у Крагујевцу, у трајању од 15 дана.

Образложење

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације "Положај малолетних лица у Међународном кривичном праву" и испуњености услова за израду докторске дисертације кандидата Вишње Ранђеловић, образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-938/15 од 11.10.2017. године, доставила је Факултету Извештај, дана 30.10.2017. године.

Сагласно чл. 9. ст. 2 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, докторског уметничког пројекта и Одлуке о изменама и допунама Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу, по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Доставити:

- Сајт Факултета,
- Архива.

ДЕКАН
Проф. др Драган Вујисић